

Zdůvodnění ocenění soutěžních příspěvků 15. ročníku porotou

I. kategorie

Distanční pohádka na dobrou noc

„Bylo, nebylo, v jedné nejmenované zemi se konala distanční schůze zlých pohádkových bytostí.“ Tato úvodní věta charakterizuje povídkový příběh, který je dobře vymyšlený, netradiční, pro čtenáře překvapivý. Nechybí klasické pohádkové postavy – Černokněžník, Bezhlavý rytíř, Sedmihlavá saň, Vlkodlak a další, které se však ocitají v neobvyklé a nečekané situaci, kdy jsou nuceny nosit roušky, překonávat zákaz večerního vycházení a vyrovnávat se s dosud nepoznanými okolnostmi (Děd Vševěd neporadí, neboť je riziková skupina a není naočkován). Porota ocenila nejen vtipný, v dobrém slova smyslu pevně sevřený námět, ale i skvělé, svižně napsané dialogy.

Maskovaná

Povídka pracuje s tématem přetvářky a volně interpretuje soutěžní téma – pod rouškou či maskou jsme bezpečně skrytí před světem. Ale co když se schováme tak dokonale, že ostatní nepoznají, že se s námi něco děje? Povídka má značný přesah a přispívá do současné diskuze o nárůstu duševních onemocnění a počtu sebevražd v souvislosti s pandemií koronaviru a omezeními týkajícími se každodenního chodu. Text působí velmi živě, obrazotvorně, autorka velmi zdařile buduje atmosféru napětí.

Příliš rychle

Čtenář povídky je přímo vtažen do každodenního života dvou bratrů, z nichž se jeden z nich může pohybovat pouze na invalidním vozíku. Tento fakt však oba sourozenci berou jako běžnou součást svých životů a rozhodně jim nebrání v podnikání běžných výprav za dobrodružstvím, mnohdy nebezpečným. Každého z nás však může život nečekaně zaskočit. A to se stane i hlavním hrdinům. Nemoc covid je postaví do úplně jiných životních rolí a mění jejich pohled na svět. Porota ocenila především skvěle napsaný příběh vyprávěný s lehkostí, se stupňujícím se napětím celého příběhu, hlavně pak výborně vystavěné dialogy.

SARS-CoV-2 aneb Všichni spolu

Porota u tohoto soutěžního příspěvku oceňuje pluralitu vyprávění, danou různými mluvčími, zvolené stylové a jazykové prostředky dobře korespondují s odlišným věkem a různými zkušenostmi vypravěče (lyrického subjektu) a ostatních postav. Jeden z textů, který patrně nejlépe splnil zadání tohoto ročníku – popsat z pohledu žáků a studentů téměř rok izolace a

podat o této době své autentické svědectví. V tomto příspěvku – byť ve velmi zhuštěné podobě – se ukazuje jedna z tradičních linií české literatury: Jistá odlehčenost pohledu na jakékoliv tragické události našich individuálních osudů i společných národních dějin, schopnost sebeironické reflexe. Text (přes mnohé položené otázky) končí překvapivou katarzí – nadějí na nový život.

Symfonie

Většina skladeb takzvané vážné hudby je sestavena z řady motivů a melodií, které se vzájemně střídají, doplňují a prostupují. Ne každému je ale dáno proposlouchat se až k oblíbeným symfonickým skladbám. Jejich princip, tedy ono skládání a prokládání však chápeme všichni. Soutěžní text nazvaný Symfonie je zamyšlením nad tím, jak svou vlastní melodii nebo oblíbený hudební styl skloubit s ostatními. Jak vycházet a koexistovat s lidmi okolo nás. Zde v objevné nadsázce reprezentované právě jejich melodickými linkami a rytmy. Dosáhnout pokud možno harmonického celku a nikoli kakofonického zmatku lze dle autorky pouze vnímavou otevřeností a respektem vůči osobnostním odlišnostem a stylovým preferencím. Námět i zpracování si zaslouží uznání navzdory omluvitelné stylistické nevybroušenosti.

II. kategorie

Rande na dálku aneb láska v době korony

Autor prezentuje na čtyřech stranách ucelený, sevřený a velmi vtipný příběh, který je tematicky inspirován pandemickou situací, na kterou se dokáže podívat s nadhledem a optimistickým vyzněním. Autor vypráví a věcně posunuje děj stylem, který nenudí, čtenáře vtáhne do děje, covidová situace není – velmi obratně – popisována prvoplánově, vybírá si z ní humorné odlehčující prvky. Zápletka je jednoduchá, uvěřitelná. Použitý styl je elegantní a povídku lze v jejím celku nejlépe charakterizovat jako vyzrálou.

Sestra Julie

Práce zdravotní sestry je náročná a leckdy zůstává nedoceněna, což si lidé začali více uvědomovat až s příchodem pandemie koronaviru. V povídce *Sestra Julie* se setkáváme se zdravotní sestrou, která odjakživa toužila stát se zdravotnicí a pomáhat lidem. Stále se zvyšující počet hospitalizovaných pacientů, mezi nimiž je spousta beznadějných případů, je však náročnou zkouškou i pro zkušenou a jindy dobře naladěnou zdravotní sestru. Povídka vzdává hold každodenním hrdinům, kteří často zůstávají skryti. Autorovi povídky se velmi

dobře podařilo vystihnout nemocniční atmosféru, oceňujeme také, až na drobné chyby, hezkou slovní zásobu.

A vše se v dobré obrátí...

Po patnácti letech ve zcela jiné realitě ožívá zdánlivě prostý a mnohokrát zopakovaný akt záchrany života, zde násobený seznámením dvojice pacient – dobrovolná ošetřovatelka. Optimistické příběhy s dobrým koncem našťastí v současné pandemii převažují. O to důležitější je připomenutí těch původně beznadějných, které se dějí díky nasazení a obětavosti profesionálů i dobrovolníků. Soutěžní text proponuje, že ani s odstupem od pandemie, který nám všem zatím tolik schází, nedostane podobu zapomnění. Zvláště když je, jako v tomto případě, doplněn realitou zdravé nové rodiny, jejíž děti objeví „poklad“ v podobě zaprášené skříňky s doklady onoho zázraku obživení násobeného zrodem partnerského vztahu. Mírně upovídaná, ale nikoli nastavovaná či natahovaná povídka má po zásluze své místo mezi oceněnými.

Setkání

„Co si myslíš, že by ti na to řekla máma!“ Zdánlivě nevinná věta působí na srdce jednoho z hlavních hrdinů jako ten nejostřejší nůž na světě. Ztráta a prázdnota sžírání jeho duši, stejně jako duši hrdiny druhého, muže, jenž postupně přichází o všechno – o manželku, dceru, o firmu i o finance. Daň covidu. Oči obou hrdinů se setkají na vyhlídce na Vyšehradě, vzájemně si odzrcadlí svůj smutek. A místo skoku do tmavé, studené vody jeden druhému vypráví o svém trápení. Pocit, že člověk není ve své bolesti sám, osvobozuje. Porota oceňuje skvěle vystihnutou psychologii postav, zachycení silných příběhů v potměšilé atmosféře jednoho večera i laskavé ukončení příběhu bez přílišného sentimentu.

Korunovaný vir

Autorka příspěvku se pokusila zformulovat pohled na dobu, poznamenanou pandemií koronaviru, z překvapivé stránky – jako mluvčího zvolil samotný vir, který vypráví o svém původu, šíření, průběhu pandemie v jednotlivých zemích (se zvláštním zaměřením na Čínu, Itálii a Českou republiku). Tímto prizmatem se autorovi příspěvku daří nově poukazovat na nutnost dodržování různých omezení během pandemie a kriticky posuzovat různé spiklenecké teorie, které se v souvislosti s nástupem nových informačních technologií neobyčejně šíří, a to jistě nejen o pandemii koronaviru. Vypravěč v této odlišné perspektivě ukazuje změny názorů a přístupů české společnosti v průběhu pandemie. Vypravěče je stylizován do cynického

teenagera, čemuž odpovídá i volba stylových prostředků (hovorová čeština, občasné stopy slangu mládeže). Vir samozřejmě neumí dobře česky („zbytečně neptali na hloupé otázky“, „co ve mně pochybovali“), občas se dopustí drobných nepřesností v reáliích („přes 8 miliard žijících svědků“). Závěr příspěvku zní jako fatalistické varování – triumfující vir nám oznamuje, že nás již neopustí a bude nám vládnout. (Nejen) porota doufá, že se vir v odhadu svého potenciálu přece jen mýlí.